

Tann ókendi syndarin

Soleiðis ætlaði ein ókendur færingur sær at skrifa fyrri hinum alfaðirliga í Róm við tí hvíta heilaga kollinum...

— Hvat er galið við mær, fyrri tað um eg havi dripið, logið, stolið og horast alt mitt liv, tá eg ikki havi fingið loyvi til tað, at tikið ábyrgdina sjálvur av tí?

Onnur tóku ábyrgdina av mini uppaling og uppvækstri — ella kanska tillaging — og noyddu meg at gera sum tey søgdu vera rætt. Tey sendu meg so í skúla, har eg heldur ikki slapp at taka avgerðir, ið høvdu nakað at týða, sum tey kalla tað, tey, ið tóku avgerðirnar fyrri meg.

Vit lærdu, at lærarin ræddi, at tað, sum í bókini stóð og sum hann segði, var rætt. Og vit lærdu, at fastar tíðir vóru fyrri uppmøting, tímum, frikorterum og so fri, tá ið meginparturin av degnum var farin, og vit vórðu send til hús.

Eg hataði skúlan, tí eg varð noyddur upp hvønn morgun klokkan 7, bara fyrri at læra nakað, ið einans viðkom bókunum, sum eg ikki briggjaði meg um.

Vit lærdu at lesa og skriva rætt, og ikki minst, at rokna við tølum, lítlu og stóru tabell, leggja saman, draga frá, falda og býta. Seinni lærdu vit at rokna prosent, rentur og vinning, og at seta í sirkul-skipanir, vinklar og diagonalar, koordinat-system. Mentað skuldi sjálvandi vera realistiskt, og tí visti lærarin okkum á 2-dimensionel dømi, ið kundu setast á pappir, og tað ráddi um at hava góðan ordan í.

Vit hoyrdu og løsu søgur um lívið úti í stóru verð, um kongar, stórmenni, bølmenni og pengamenn, Nero, Napoleon, Stalin, Churchill, Hitler, Rockefeller, Roosevelt, Nólsoy-Páll og Jóannes bónda. Um at arbeiða og gera okkara skyldur í samfelagnum.

Vit áttu at fáa eina góða útbúgving, tí so skuldu vit nokk klára okkum betur enn bumsarnir, tey í u-londunum, tey kriminellu, tey brekaðu og sosialu taparnir.

Í kristnitímunum lærdu vit um Gud, Jesus og næstrakærleika. Men tað var bara prestur, trúboðarin og tey frelstu, hvørji tey so vóru, ið vistu nakað at siga um tað. Og dugdi eg ikki Luthers katekismus og sálmaversið uttanat, ja so elskaði lærarin meg so høgt, at hann læt meg sita eftir, knokkroytti, gav oyrafikur, bresti við linealini ella enn tá tveitti meg út, so segði hann, 'til skræk og advarsel' fyrri hinum.

Eg skuldi læra sum ein góður kristin at seta meg sjálvan lágt, men skuldi ongantíð fáa høvi til tað, tí onnur áttu istaðin at taka sær av tí. At tey harvið settu seg sjálvi høgt og dømdu sín næsta, tað skuldi eg ikki blanda meg uppi.

Kundu vit ikki sum Jesus vera fri til at vera vinir, elska, bara trúgva tí, líta á hvønnannan og liva hareftir? Nei, tað vóru vit ov ónd til og eisini ov fin til at spyrja um hvi, eingin hevði tíð. Tað skuldu foreldrin, lögfrøðingarnir og maskinurnar nokk klára. Saman við andspávunum, teimum umvendu, politikarunum, lærarunum, læknunum og vinnulivsmonnunum, fyrri ikki at forgloyma sjónvarpinum og øllum tí góða og sunna andaliga lesnaðinum, ja, bara vit hildu okkum til landsins lógir.

Og vit lærdu um okkara frælsi og fólkaraði, demokratiið, fria initiativið, sum má styðjast av friðaðu verndareinglunum, politinum, og okkum rættshugsandi. Um grundlógina, sum sigur, at ein og hvør, líkamikið trúgv, politiska áskoðan ella húðalit, hevur rætt til at hugsa, skriva og tala fritt. Hetta gjørdi eg nýtslu av, men tað kostaði dyrt. Uppreistrarspiri, kúllur, ein, ið brúkar kjaft. Ikki nóg mikið við tað, eg varð hóttur, royttur, spottaður, flongdur og mangan avhólvður afturfyrri. Og minir javnlikar søgdu, at eg bara gjørdi meg upp.

So eg varð ofta útihýstur frá teimum stóru, og hin størsti var Otto, tí hann var sjarmerandi, søgdu genturnar. Tí hann rann skjótast, dugdi best at skemtast falskt, tók avgerðir fyrri okkum og var best umtóktur millum lærararnar. Hin kongurin, Michael, var tann fittasti og finasti av okkum øllum, men reypaði mest, mætti best upp í sunnudagsskúla og dæmdi enn betur enn Otto at ráða. Teir fylgdust næstan altíð, og tað lá líkasum í luftini, at teir báðir ikki orkaðu sýnið av hvørjum øðrum, men bara lóust sum um teir vóru bestu vinir. Teir vórðu altíð spurdir eftir, tá ið klandur og tá ið veitslur vóru. — Hvat sigur Otto til tað? varð spurt. Ella onkur breggjaði sær: — Eg og Michael vóru inni hjá Kristinu í gjár! Onkur annar var kanska eitt sindur bersøgin: — Um nú Otto og Michael fóru at berjast, hvørjum hevði tú so hildið við? — Ongum!

Mær dæmdi ikki hesar lótnar, at vit máttu krúpa fyrri teimum stóru. Tí legði eg fleiri ferðir upp til ymiskt, ið gjørdi gjøldur burtur úr teirra atferð, og eg haldi, at teir høvdu snevulin av, at eg var 'ímóti'. — Ímóti hvørjum? kundi eg spurt. — Øllum! hevði svarið so verið.

Alt var í lagi við okkum. Eisini tá vit spældu sjónleik og góðtøku diskriminering av teimum minni mentu, týning av djórum og plantum, eyðræning, dálking og eitran av grovasta slag. Fongsul, sinnissjúkrahús, lygn, hatur, morð, hernaðardubbing, rúmdarferðir og luxus, meðan milliónir svelta og líða neyð í dag einans fyrri pengarnar, valdið og heiðurin.

Men eri eg ein sokallað góð menniskja, vil eg heldur tveita tað heitið av mær, tí eg tími ikki at seta meg sjálvan í so krevjandi støðu millum fólk. Eg skiti heldur á mína fortíð enn at laga meg eftir, hvat blind og deyv siga um gott og ónt, og tað einans út frá tí, tey hava sæð meg gjørt ella hava hoyrt um meg. Eg leggi onki í tað, tí hvussu skilja tey sín næsta, meg? Minar virðismetanir, ætlanir og kenslur, mína livsøgu, mitt einsemi, hvat vita tey um tað?

Móletín